

مشخصات طرح

دوره هشتم - سال دوم

شماره ثبت:

۳۷۱

شماره چاپ:

۸۹۷

تاریخ چاپ:

۱۳۸۸/۸/۲۴

نام دفاتر:

مطالعات اقتصادی

مطالعات برنامه‌بودجه

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۲۰۱۰۰۰۱-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۸۸/۱۰/۲۲

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح اصلاح ماده (۱۰۱) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب
۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن»
«ویرایش دوم»

مقدمه

قوانین مالیاتی اصولاً به‌عنوان ابزاری برای اعمال سیاست‌های مالی و همچنین مدیریت و کنترل بخش‌های مختلف اقتصادی به‌کار می‌روند. اعمال تخفیف، ترجیح و یا معافیت‌های مالیاتی در برخی از بخش‌های اقتصادی و یا برای برخی از گروه‌ها و فعالان اقتصادی با سطح درآمدی مشخص یکی از ابزارهاست. در ادامه طرح ارائه شده در رابطه با موضوع ماده (۱۰۱) قانون مالیات‌های مستقیم که در آن؛ معافیت مؤدیان مالیاتی دارای درآمد کمتر از حد مشخص (مقرر شده در ماده (۸۴) قانون مذکور) منوط به ارائه و تسلیم اظهارنامه مالیاتی در موعد مقرر شده است، مورد بررسی قرار گرفته است.

بیان مسئله

براساس ماده (۱۰۱) قانون مالیات‌های مستقیم، درآمد مشمول مالیات صاحبان مشاغل تا میزان معافیت حداقل بخشودگی مالیات حقوق در هر سال، از پرداخت مالیات معاف و مازاد آن براساس نرخ مذکور طبق ماده (۱۳۱) قانون مالیات مستقیم مشمول مالیات، محاسبه می‌شود. به استناد قسمت اخیر ماده (۱۰۱) قانون مالیات‌های مستقیم، استفاده از این معافیت در عملکرد سال ۱۳۸۲ و سال‌های بعد توسط صاحبان مشاغل، منوط به تسلیم اظهارنامه مالیاتی در موعد مقرر می‌باشد. با توجه به اینکه هر ساله تعداد قابل توجهی از صاحبان مشاغل (علی‌الخصوص صاحبان مشاغل موضوع بند «ج» ماده (۹۵) قانون مالیات‌های مستقیم) به دلیل عدم آشنایی آنها با قوانین جاری، برای عملکردهای سال ۱۳۸۲ و سال‌های بعد از آن اظهارنامه مالیاتی تسلیم نمی‌کرده‌اند، لذا عملاً نمی‌توانستند از معافیت‌های موضوع قانون مذکور بهره‌مند شوند.

برای برطرف کردن مشکل گروه مذکور، در قوانین بودجه سالیانه شرط ارائه اظهارنامه مالیاتی از ماده (۱۰۱) قانون مالیات‌های مستقیم برداشته شد، به طوری که در بند «و» تبصره «۱» قانون بودجه سال ۱۳۸۶ اشاره شد که با شرط اخیر، ماده (۱۰۱) قانون مالیات‌های مستقیم در مورد صاحبان مشاغل موضوع بند «ج» ماده (۹۵) قانون مالیات‌های مستقیم جاری نخواهد بود. در نتیجه مؤدیان می‌توانستند حتی بدون تسلیم اظهارنامه مالیاتی و یا عملکرد سال ۱۳۸۵ از این معافیت استفاده کنند. با توجه به اینکه این حکم در قوانین بودجه سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸ تکرار نشد، لذا درآمد این گروه از مؤدیان برای سال‌های فوق در صورت عدم تسلیم اظهارنامه و عملکرد مالیاتی، بدون اعمال معافیت، مأخذ محاسبه قرار گرفت. این در حالی است که جریمه عدم تسلیم اظهارنامه مالیاتی مشمولین بند «ج» ماده (۹۵) قانون مالیات‌های مستقیم معادل ۱۰ درصد مالیات متعلقه بوده و علاوه بر این مؤدیان مکلفند به استناد ماده (۱۹۰) قانون مالیات‌های مستقیم به‌ازای هر

ماه تأخیر در پرداخت مالیات، ۲/۵ درصد جریمه تأخیر بپردازند (البته باید متذکر شد که تمام یا قسمتی از جرائم مقرر به استناد مفاد ماده (۱۹۱) قانون مالیات‌های مستقیم و بنا به دلایل ذکر شده در ماده فوق توسط سازمان امور مالیاتی قابلیت بخشودگی دارد).

جمع‌بندی و پیشنهادات سیاستی

با توجه به مراتب فوق و مقدمه (دلایل توجیهی) ارائه شده در طرح اصلاح ماده (۱۰۱) قانون مالیات‌های مستقیم، برای رفع مشکل به وجود آمده و تحقق اهداف مد نظر اقدامات زیر قابل پیگیری است.

۱. از آنجا که اعمال حداقل بخشودگی برای سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ نیازمند اخذ مجوز قانونی از مجلس شورای اسلامی است، لذا می‌توان با اعمال اصلاح در قانون بودجه سال ۱۳۸۸ مشکل مذکور را برطرف کرد. البته باید توجه کرد که اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۸۸ در این موضوع نمی‌تواند به صورت طرح از سوی نمایندگان مجلس شورای اسلامی مطرح شود، زیرا این امر مغایر با مفاد اصل هفتادوپنجم قانون اساسی است. با این حال در صورت ارائه لایحه اصلاحی از طرف دولت برای اصلاح قانون بودجه ضروری است جهت جلوگیری از بروز چنین مشکلاتی در سال‌های آتی، موضوع یاد شده در قوانین بودجه لحاظ شود.

۲. با عنایت به اصول و قواعد حاکم بر نگارش قانون و تنقیح قوانین در حین تصویب و اصلاح آنها، پیشنهاد می‌شود طرح حاضر به صورت لایحه‌ای از طرف دولت (به دلیل مغایر طرح ارائه شده با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی) و در قالب تبصره‌ای الحاقی به ماده (۱۰۱) قانون مالیات‌های مستقیم بررسی و تصویب شود.